

SCRISORI DE FEMEI

I

Doamna Voica a lui Mihnea cel Rău¹

1

1511

Din mila lui Dumnezeu Io Mihnea, Voevod și Domn al întregii țeri a Ungrovlahiei, și eu Voica, cu mila lui Dumnezeu Doamnă, care amândoi împreună am stăpânit în Țara Românească. Deci, eu, Doamna Voica, scris-am această carte a mea, fiindcă Domnul meu Mihnea Voevod a fost trimes din Țara Românească niște argint și aur în mâinile județului și celor 12 pârgari din Brașov, ca să-l facă cești de argint aurite, 24 pentru fiica sa Ruxandra, ca să-i fie de zestre, în urmă l-a ajuns pe Domnul meu moartea², în mijlocul cetății Sibiului, și am trimes la Înălțimea Sa Craiul pentru acele cești din Brașov, ca să mi se dea ceștile în mâinile mele. Deci aceștia mi-au dat în mâinile mele douăzeci și trei de cești, iar de o ceașcă care lipsește ei au dat socoteală că a luat-o mai înainte Mircea³. Deci am primit în mâinile mele douăzeci și trei de cești, și în locul ceștilor ce am primit dau această carte a mea și o altă carte Înălțimii Sale Craiului, ca județul și pârgarii din Brașov să

---

¹ Mihnea cel Rău (1462-1510), fiu al lui Vlad Țepeș, Domn al Țării Românești (1508-1509). Cronica descrie faptele care i-au adus porecla: „Apucând domnia, îndată se dezbracă lupul de pielea oii [...] și prinse pe toți boierii cei mari și aleși, muncindu-i cu multe munci cumplite și le lua toată averea, și se culca cu jupânesele lor și cu fetele lor înaintea ochilor lor. Unora le-a tăiat nasurile și buzele, pe alții i-a spânzurat și pre alții i-a înecat”... (cronicarul Gavril Protul) (n. ed.).

² A fost ucis de pribegi.

³ Fiul lui Mihnea.

fie slobozi și liniștiți din partea acestor cești. Scrisă în luna lui Septemvrie în 7, anul 7020 (– 1511)¹.

2

Doamna Voica scrie Brașovenilor despre ceștile de argint ce le avea la dâșii și nu voia să i le dea îndărăt. Ea li spune cam următoarele: V-am trimes și cartea Înălțimii Sale Craiului, care vă poruncește să-mi dați ceștile mele, „marha mea”. „Le-a cerut și fiul meu Io Mircea Voevod și n-ați vrut să i le dați nici lui, zicând că în cartea Craiului se spune să mi le dați numai mie. Dar să știți că pe Mircea Voevod, de și nu este născut din trupul meu, îl iubesc ca pe un fiu al meu, și el mă iubește pe mine tot așa. Dacă le-ați da lui, e ca și cum le-ați da mie; dați-le deci lui, căci l-am însărcinat să răspunză” despre aceasta².

---

¹ Tradus din slavonește de I. Bogdan.

² Rezumată și tradusă din slavonește de I. Bogdan.

II

Doamna Despina (Milița)¹ a lui Neagoe Basarab

Pe la 1520

Cu mila lui Dumnezeu Doamna Despina. Scrie Domnia Mea cinstiților și bunilor prieteni și vecini de aproape, județului și celor doisprezece pârgari din Brașov, și cu multă sănătate mă închin domniei voastre. Și după aceasta să fie știut domniilor voastre că a auzit Domnia Mea cum că domniile voastre ați oprit acolo la Brașov pe sluga noastră Andriaș și nu l-ați crezut că este trimes de Domnia Noastră. Deci, domniile voastre să știți și să credeți că l-am trimes la Măria Sa Craiul, cu cuvintele noastre trebuincioase, încă pe când mi-era Teodosie Voevod² în țară. Deci, să aibă credința din partea domniilor voastre și să-l lăsați în pace. Și, apoi, ce mi-ați încredințat domniile voastre de lucrul lui Furcă, că i-ar fi luat Calotă Vornicul niște svite și nu i le-a plătit, domniile voastre rugați-vă lui Dumnezeu să-mi vie fiul meu Teodosie Voevod zdravăn, și nu vom lăsa pe niciun om al domniilor voastre în pagubă, și vom plăti tot. Și Dumnezeu să vă bucure.³

---

¹ Doamna Milița Despina sau Despina Elena (cca. 1487- 1554), fiica despotului Serbiei, Ioan Brancovici, căsătorită în 1505 cu Neagoe Basarab (?-1521), Domn al Țării Românești (1512-1521) (n. ed.).

² Fiul.

³ Tradus din slavonește de I. Bogdan.

III

Doamna Ecaterina¹ a Țării Românești către sora ei Mărioara

Doamna Ecaterina a Țării Românești era soția lui Alexandru Vodă Mircea (†1577)². Era de loc din Pera Constantinopolului. Femeie deosebit de energică, ea a fost regentă în timpul minorității fiului, Mihnea.

Avea la Veneția o soră după mamă, catolică, Marieta sau Mărioara Adorno Vallarga³, care s-a adăpostit apoi la călugărițele din insula Murano, lângă Veneția.

Lucreția era sora bună a Ecaterinei. Se măritase cu un Xenos, apoi cu alt Grec, Frangopulos.

Benetto de Gajan era bancherul Ecaterinei.

Scrisorile sânt traduse din grecește.

1

1576?

Cu ajutorul lui Dumnezeu. Sănătate și salutări de la mine, Doamna Ecaterina, către sora mea, doamna Mărioara. Și, dacă întrebi și despre noi, de suntem bine, (da), cu mila lui Dumnezeu. Și ți se închină sora ta Lucreția și toți copiii ei, și am primit lucrurile ce mi-ai trimis: patru talismane și portretul tău și două perii, ce mi-ai trimis cu acel negustor. Și-ți mulțămesc. Și i-am dat și o blană să ți-o aducă, și i-am vestit lui Benetto da Gajan să-ți trimeată beteala. Și să petreci frumos și liniștit și domnește, și salută din partea mea pe toate călugărițele de acolo din

---

¹ Ecaterina Salvarezze (?-1590), catolică, de origine italiană, s-a căsătorit în 1558 cu Alexandru al II-lea Mircea (n. ed.).

² Alexandru al II-lea Mircea, fiul lui Mircea al III-lea, nepot al lui Mihnea cel Rău, Domn al Țării Românești (1568-1574, 1574-1577) (n. ed.).

³ Maria Fabrizio (n. ed.).

mănăstire unde stai. Alta nu am să-ți scriu, și Dumnezeu cu Domnia Ta.

(Vo:) Să se dea scrisoarea la Veneția, doamnei Marioara lui Fabrizio; în cinstitele-i mâni să se dea.

2

1577

Cu Dumnezeu. Sănătate și salutări de la mine, Doamna Ecaterina, surorii mele, doamna Mărioara. Mult te salut, și de la sora ta, doamna Lucreția, se închină Domniei Tale, și *messer Xenos*, și toți copiii ei mult se închină Domniei Tale. Și, dacă întrebi și despre noi, cu mila lui Dumnezeu suntem bine și am primit scrisoarea ta și am aflat despre sănătatea Domniei Tale și am luat darurile pe care le-ai trimes lui Benetto da Gajan: portretul tău, unde ești zugrăvită, și patru talismane, unul cu lanțujel mic, așa legate și pecetluite și bătute în cuie, cum le-ai trimes Domnia Ta, și cele ce mi-ai trimes cu Kuluri le-am primit, și lucrurile, de care-mi scrii, le-am avut pe toate. Și mulțămesc. Și nu te supăra pe mine; numai cât să trimeți scrisoare lui Benetto da Gajan, ca să aflăm despre sănătatea ta, tăinuită și supusă (?). Și cât voi trăi, te voi cinsti cu ce voi putea, și spune-i lui Benetto da Gajan despre ce ai nevoie. Și-ți trimet o blană de samur, cu negustorul prin care ai trimes cele două perii și cele patru lemne și cu cuiele, și, pentru beteala despre care-mi scrii, nu se găsește aici, însă voi scrie să ți-o trimită din Constantinopole. Și, când trimeți scrisoare, trimete-o în grecește, căci aici nu se află Frânci să o cetească. Nimic alt n-am de spus, numai Dumnezeu să fie cu Domnia Ta. Domnul Alexandru Voevod, cumnatul tău, și nepotul tău Mihnea Voevod te salută.

5 Septembre.